మా సుందరమ్మక్క

ఉగాదికి పుట్టింటికి వచ్చిన మా అత్తయ్యను రైలెక్కించేసి ఇంటికి తిరిగివచ్చేసరికి సర్గిగా తొమ్మిది గంటలయింది. తొమ్మిదిగంటలయినందుకు గుర్తు చర్చి బెల్ టాంగుటాంగుమని మ్రోగడం ఒకటి. పార్కులోనుంచీ సైరన్ మ్రోత రెండు నిముషాలపాటు కర్ణకఠోరంగా వినరావడం రెండు, రాత్రి తొలిజాము గడచిపోయినా నానాగల్లంతులతో ఇంకా అలజడినే కొనసాగిస్తున్న పురజనులపైన కాలపురుషునికి కోపం వచ్చి "ఇంతవరకూ చేసిన గోల చాలు, ఇకనైనా పడుకోండర్రా" అని అరుస్తున్నట్టుంది. ఈ సైరన్ మ్రోత అనుకొని, ఇంతటి అద్భుతమైన ఛలోక్తిని ఊహింపగలిగినందుకు నన్ను నేనే అభినందించుకుంటూ, వీధి మెట్లెక్కి తలుపుతట్టబోయి, మా పొరుగింటి మోహనరావు బావ ఎప్పుడూ లేనిది, వీధి అరుగుపై పండుకొని వుండడం చూచి ఒక క్షణంపాటు నిర్ఘాంత పడి అలానే నిలచిపోయాను. నిర్ఘాంతపోవడానికి కారణం జరుగుతున్నది పండు చలికాలం కావడం ఒకటి, భార్య అయన్ను వియోగాంబుధిలో ముంచి పుట్టింటికి కాదు సరికదా, పొరుగింటికైనా పోకుండా ఇంట్లోనేవుండడం రెండు. ఆమె ఇంట్లోవున్నందుకు నిదర్శనం రేడియోలో "శ్రోతలు కోరిన పాటలు" వినిపిస్తుండడం ఒకటి, వరండానుంచీ వంటగదివరకూ లైట్లు ధగధగాయమానంగా వెలుగుతుండడం రెండు. చలికాలపు రాత్రిలో, నులివెచ్చని పానుపు మీద పడుకొని తులలేని సౌఖ్యం అనుభవించడానికి బోలెడంత అవకాశమున్నా పాపం ఈ మానవుడీ అరుగుమీద పడుకున్నాడేమా అనుకొని దగ్గరికివెళ్ళి "బావా"అని పల్కరించాను. ఆయన పలక్కపోతే పోనీ, నావైపైనా చూడకుండా బాహ్యప్రపంచంతో ఏమాత్రమూ సంబంధం లేని మహాయోగిలా తీక్ష్ణదృక్కులతో గగనాన్ని పరిశీలిచడంలో నిమగ్నమై వున్నాడు. ఈ ఖగోళశాస్త్ర జిజ్ఞాస హఠాత్తుగా ఈయన కెందుకు కలిగిందో అర్థంగాక "ఏం బావా! చలికి గజగజ వణుకుతూ ఇక్కడ పడుకున్నావ్" అన్నాను. "ఇంట్లోకంటే ఇక్కడే బాగుంది. ఆమాటకువస్తే అరుగుమీదకంటే జనసంచారమే

లేని ఒక అడవికి వెళ్ళిపోతే మరీ బాగుంటుంది" అన్నాడు మోహనరావు బావ, ఏ నక్షత్రం పైనో కేంద్రీకృతమైవున్న తన దృష్టిని చెదిరిపోకుండా! "నూటికీ, కోటికి విలువైనమాట చెప్పావు బావ! ఐతే ఈ మాట ముక్తసంగులైన మునులు చెప్పవలసింది. నువ్వు చెప్పవలసింది కాదు" అంటూ నేను మా ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాను.

భోంచేస్తుండగా మా అమ్మ ద్వారా అసలు విషయం బైటపడింది. మోహనరావు కెందుకోగానీ భార్యపైన కోపం వచ్చిందట! పనికిరాని పిచ్చిపుల్లయ్యకు కూడా భార్యమీద కోపం రావడం సహజమైనప్పుడు నెలకు రెండువందల రూపాయలు సంపాదించే మోహనరావు విషయంలో యిదేమీ వింతకాదు. ఐతే మోహనరావుకు కోపం వచ్చినప్పుడు చూచి చూడనట్టు ఊరుకునే స్వభావం కలదికాదు సుందరమ్మ. తల్లిదండ్రులకు ఒకే కుమార్తె కావడంచేత ఆమె బాల్యంలో అల్లారుముద్దుగా పెరిగింది. అందువల్ల ఆమెలో స్వాతిశయం బాగా పేరూనుకొని నిలిచిపోయింది. ఇందుకు తోడు ఆమె గొప్ప అందగత్తెగా భావిస్తుంది. ఈ అందాన్ని గురించి ఈ విశాల ప్రపంచంలో ఏ ఇద్దరికీ ఒకే అభిప్రాయమంటూ లేనప్పుడు, నేనామెను రూపవతి, అంటే చాలామందికి కోపం రావచ్చు. కాగాపోగా ఒరులకు కోపం రావచ్చునని కూడా జంకకుండా నేను చెప్పగలమాట ఒక్కటే ఒక్కటి. పెదవులపైన చిరువవ్వు విరిసినప్పుడు మాత్రం ఆమె నెంతసేపైనా చూస్తూవుండిపోదామా అనిపిస్తుంది. కాని ఆమె హృదంతరాళంనుంచీ లేతనవ్వు పెల్లుబకడం చాలా అరుదు. అంటే ఆమె సామాన్యంగా నవ్వదని కాదు, నిజంచెప్పాలంటే ఆమె ఇంతమాటకు, అంతమాటకు కూడా విరగబడినవ్వేస్తుంది. ఐతే పకపక నవ్వుతున్నప్పుడు మాత్రం ఆమె ముఖాన్ని చూడకుండా తలవంచుకొని కూచోవడమే హాయి!

భోజనం చేసిన తర్వాత ఒకసారి పక్కింటికి వెళ్లి భార్యభర్తలకు రాజీ కుదిర్చేసి వద్దామా అన్న అలోచన కల్గింది. కొంపదీసి వాళ్లిద్దరిమధ్య కలిగింది ప్రణయ కలహమైవుంటే అది వాళ్లల్లోనే చల్లారడం మంచిదనుకొని, తాత్కాలికంగా ఆ విషయం మరచిపోయి నిద్రపోయాను. ఉన్నట్టుండి వేకువజామప్పుడు మెలకువచ్చింది. లేచి పడకపై కూచొని ఈ వేళ కాని వేళలో మనకెందుకు మెలకువ వచ్చిందబ్బా అన్న ఆలోచనలో పడ్డాను, అంతకముందు ఎన్ని సార్లు పిలిచిందోగాని ఈసారి మాత్రం మా అమ్మ కొంచెం బిగ్గరగా కేక వేసింది. "ఒరే నాయనా, కొంచెం లేవరా బాబూ!" అని "ఏమమ్మా" అన్నాను 'పాపం, ఆ అమ్మాయి ఎందుకో ఏడుస్తున్నట్టుందిరా' అంది. చెవులు నిక్కించి ఆలకించాను. అంత చలిలో కూడా కాలవలోస్నానం చేసి వచ్చి మాఘ పురాణం చదువుకునే

మా సుందరమ్మక్క పురాణపఠనానంతరం కుమార్తెను నిద్ర లేపేందుకు మేలుకొలుపులు పాడే మా పొరుగింటి ఇల్లాలు గొంతెత్తి ఏడుస్తున్నది. ఆమె నీలాటి శోకసాగరంలో ముంచిన మోహనరావు క్షంతవ్యుడు కాదు, కాదు అనుకుంటూ లేచాను.

తలుపుతీసుకొని బయటకువచ్చి పక్కింటి అరుగువైపు చూచాను. అది శూన్యంగా వుంది. కొన్ని గంటల క్రితం, కాంతారంలో జీవిత విశేషాన్ని గడపదలచుకొన్న మహా విరాగి మోహనరావుగారు అప్పుడే తమ మహదాశయానికి మంగళంపాడి లోపలికి వెళ్లిపోయారేమో అనుకొంటూ పక్కింటి తలుపు తట్టాను. అది గబాలున తెరుచుకొన్నది. ఆలుమగలు కలహాల్లోపడి, కవాటబంధనాన్నే మరచిపోయినందుకు ఆశ్చర్య పడుతూ లోపలికి వెళ్ళాను.

హాలుకు ముందుగదిలో పందిరి మంచంపైన పరుపు పరచబడివుంది. ఐతే నే నసుకొన్నట్లుగా ఆపడకపైన మోహనరావు లేడు!

ఒకవేళ, "ఇదేం అవాంతరంరా బాబూ; కలకంఠికంట కన్నీరొలికిన సిరి ఇంట నుండి నొల్లదుగదా!" అని తన మతిని మందలించుకొని భార్య దగ్గర్నే కూచొని ఆమెను సముదాయిస్తున్నాడేమో ననుకొంటూ హాల్లో ప్రవేశించాను. అనసూయ నిద్రపోతోంది. సుందరమ్మక్క మాత్రం ఈజీచేర్లో పండుకొని, దుప్పటిని నిలువెల్లా కప్పుకొని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది.

"ఇదంతా ఏమిటక్కయ్యా? బావేడీ?" అన్నాను. ఆమె ముసుగుతీసి నాకేసి చూచింది. కొండంత దైన్యావస్థను తమలో లీనం చేసుకొన్న ఆ చూపులు మోహనరావు చేసిన పనిని చెప్పకనే చెప్పేశాయ్.

నిజం చెబుతున్నాను, నాకు కోపం వచ్చింది చరాలునభార్యాభర్తల మధ్య కోపాలు, తాపాలు రావడం ఏమంత విడ్డూరమా? ఐతే అవి వచ్చినంత మాత్రాన భార్యను ఏకాకిగా ఇంట్లో దిగవిడిచి పలాయనం చిత్తగిస్తే ఒంటరిగా ఆమెగతి ఏంకాను? చిన్నారిపాపాయిల చిరునవ్వుతోనూ, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ముఖంముడుచుకొన్నా మిగతా సమయాల్లో తనను ఆనందపారావారంలో ముంచితేల్చే సహధర్మిణి అనురాగంతోనూ, పునీతమైన గృహమే స్వర్గసీమ అని మహామహా మనీషులే ఏక కంఠంతో ఉద్ఘోషిస్తుండగా మా సుందరమ్మక్క హృదయంలో ఆవేదన రగుల్కొల్పి చిలిపితనాల చిట్టిపాప అనసూయను విడిచిపెట్టి, గహనానికి కాకపోయినా గృహాన్ని వదలి మరెక్కడికో వెళ్లిపోవడానికి ఈ మోహనరావేమైనా గౌతమ బుద్ధుడా? "కాదు. ఇతడు గౌతమ బుద్ధుడూకాదు! ఇది మహాభినిష్క్రమణమూ కాదు!!" అని నాలోనేనే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను.

ఈ ఆలోచనా పరంపర నాలో చెలరేగుతున్నప్పుడు తలవంచుకొని నేలను చూస్తూ వుండిన నేను మోహనరావు బావను బుద్ధ భగవానునితో పోల్చుకున్నప్పుడు మాత్రం తటాలున తలఎత్తి సుందరమ్మక్కను చూచి "హేభగవాన్! ప్రపంచ చరిత్రలో ఒక యశోధర విషాద జీవితగాథను చదువుకోడానికే మా గుండెలు బ్రద్దలైపోతున్నాయ్. మా అక్కయ్యను రెండో యశోధరగా చేశావంటే రెండు వందల కోట్ల మానవులం మే మందరమూ ఒక్కుమ్మడిగా నిన్ను పాషాణ హృదయుణ్ణిగా భావించేస్తాం. కర్మ గిర్మ అని తరువాత నువ్వెంత సర్ది చెప్పినా లాభముండదు, ఈ దెబ్బతో మేమందరమూ నాస్తికులమైపోయే అవకాశం కూడా ఎంతో వుంది. జాగ్రత్త సుమా జాగ్రత్త!" అని జగన్నేతను లోలోపలనే ఒకసారి మందలించాను.

"కూచో తమ్ముడూ" అన్నది సుందరమ్మక్క. "ఐతే ఇంతకూ ఏమంత అపరాధం జరిగిపోయిందనక్కయ్యా ఆ మహానుభావుడు వెళ్ళిపోవడం?" అంటూ కూచొన్నాను. ఆమె ఒక గంటసేపు చెప్పగా చెప్పగా కట్టకడకు తేలిన సారాంశం ఇది; పెండ్లైన కొత్తలోనేమొ భర్త ఆమెను 'చాలా ఇదిగానే' చూచుకొనేవాడట! తరువాత రానురానూ అతనికి ఆమెను చూస్తేనే ఒళ్ళు మండుతున్నదట! ఆ మండటం కూడా ఆరు నెలల నుంచీ మరీ విశేషమైపోయి ఇంతింత వటుడు అంతంతై బ్రహ్మాండాన్నే ఆవరించుకొన్నట్టు ఈ నాటికి పరిపూర్ణాకృతి దాల్చిందట! వెళ్ళి పోయాడట!

"ఇదంతా వట్టి బెదిరింపులే అక్కయ్యా! ఇంతమాత్రానికే ఏడుస్తూ కూచున్నావు నువ్వు! సెకండు షో సినిమాకు వెళ్లివుంటాడు. అక్కడెవడైనా ఫ్రెండు కనపడివుంటే వాడితో కూడా వెళ్లి పడుకొని వుంటాడు. తెల్లవారి ఎనిమిది గంటలయ్యేసరికి అతడింటికి పరుగెత్తుకొని రాకపోతే నేను చెవిగోసుకుంటాను" అని సుందరమ్మక్కకు ధైర్యం చెప్పి, అనసూయకు చక్కిలిగింతలు పెట్టి, వాళ్ళమ్మకు బదులు నేనే మేలుకొలుపులు పాడి అది లేచి నిద్రాభంగానికి కోప్పడి దురుసుగా నాలుగు మాటలు వడ్డించగా వాటిని ఆనందంతో స్వీకరించి "మళ్ళీ వస్తా నక్కా" అని మా యింటికి వచ్చేశాను.

ఐతే నేనన్నట్లు మోహనరావు ఎనిమిది గంటలకు రాలేదు! నిలిచిపోకుండా సక్రమంగా తిరుగుతున్న అన్ని గడియారాల్లోనూ చిన్నముల్లు ఎనిమిది దగ్గరకు ఎనిమిది సార్లు వచ్చి వెళ్లిపోయినా మోహనరావు రాలేదు! ఈ నాలుగు రోజులు సుందరమ్మక్కకు నాలుగు యుగాల్లా కనపడ్డాయి. ఐదవరోజు ఉదయాన అనసూయ వచ్చి 'మా అమ్మ నిన్ను రమ్మంటోంది బావా' అన్నది. వెళ్ళాను. సుందరమ్మక్క ఉండి ఉండి కడకేలాగో ఒక లాగు తెగువ తెచ్చుకొని 'ఒకసారి ఆఫీసుకు వెళ్లిరా తమ్ముడూ' అన్నది. "ఆఫీసుకు

వెళ్లి అతణ్ణి పిలిస్తే మనంతట మనమే ఓడిపోయినట్టవుతుందక్కయ్యా! అతడిలా ఎన్ని రోజులు ఇల్లు విడిచి వుండగలడనుకుంటున్నావు? బహుశా ఈవేళకే తలబట్టగట్టి వుంటుంది" అని నేనంటూ వుండగానే సుందరమ్మక్క నామాట లామెకు నచ్చకపోవడంవల్ల కాబోలు విసురుగా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. ఇక ఆఫీసుకు వెళ్ళకా తప్పదు, అతణ్ణి బ్రతిమిలాడుకోకా తప్పదు అని నేనొక నిట్టూర్పు విడిచాను.

ఆ సాయంత్రం స్కూలు వదలిన తర్వాత మోహనరావుగారు ఉద్యోగం వెలిగించే ఆఫీసుకు వెళ్లి అతని కుర్చీ ఖాళీగా వుండడం చూచి దిగాలుపడి ప్రక్క కుర్చీలో కూచొని ఏదో వ్రాసుకొంటున్న క్లర్కును "మోహనరావుగా రెక్కడండీ?" అని అడిగాను. నేను లోపలికి వచ్చిన సవ్వడినైనా గమనించుకుండావుండిన ఆ గుమాస్తా నా ప్రశ్న చెవినబడగానే ఇంటి పైకప్పునుంచీ తేలో, పామో తనపై పడ్డంత ఖంగారుతో తల ఎత్తి నాకేసి చూసి 'ఏమిటీ, ఏమిటీ' అని మళ్ళీ తన పనిలోనే లీనమైపోయాడు. ఎడమచేత్తో మాటిమాటికి క్రాపింగును చెరుపుకుంటూ, ముద్దలు ముద్దలుగా పడుతున్న ఇంక్‌ను ఒత్తడానికోసం తన ఎదుట పడివున్న కాగితాల గుట్టను తల్లక్రిందులుజేసి బ్లాటింగు పేపరు దొరక్క నిరాశా నిస్పృహలతో అలమటించిపోతున్న అతన్ని చూచేసరికి (పాపం శమించుగాక!) నాలో ఒక విపరీతపుటూహ పుట్టింది. ఒక లక్షాధికారి ఉన్నాడనుకొందాం, ఇంకొక ఐదు నిముసాల్లో తన గుండె ఖచ్చితంగా ఆగిపోతుందనీ, అందుకేమీ సందేహం లేదనీ తెలియగానే అతి సమీపంలోవున్న మృత్యువుకు భయపడినా దుఃఖించడానికి తీరికలేకుండా అతడెంత తొందరగా తన వీలునామాను వ్రాయగలడో ఊహించుకొన్నవారికి ఈ గుమాస్తా ఎంతటి గందరగోళంలో వున్నాడో అర్థం కాగలదు. అంత తీవ్రంగా ఏదో వ్రాసి పారేస్తున్న అతన్ని మీ మనోనేత్రాలకు ప్రత్యక్షంచేయాలన్న సదుద్దేశంతో నేనీ విపరీతపు ఉపమానాన్ని చెప్పినందుకు క్షంతవ్యుణ్ణి. వ్యక్తిగతంగా అతనిపై నాకేమీ పగలేదు. అసలు అతడెవరో కూడా నాకు తెలియదు. ఇంతలో నా అదృష్టవశాత్తు అక్కడి కొక జవాను వచ్చాడు. అతన్నడగ్గా తెలిసింది మోహనరావుగారు రెండువారాల సెలవులో వున్నారని!

ఆఫీసు మెట్లు దిగుతూ, ఈ దుర్వర్తమానాన్ని సుందరమ్మక్కకు చెప్పకుండా వీలైనంతవరకూ కాలహరణం చేయడం మంచిదనుకొని ఎనిమిది గంటలవరకూ రీడింగు రూములో వుండి, తొమ్మిదిన్నర వరకూ వీధుల్లో తిరిగి, ఇంటికి వెళ్ళి ఐదు నిముషాల్లో భోంచేసి మా అమ్మతో చెప్పి పరిమళాటాకీసులో 'పరదేశి'ని చూడ్డానికి వెళ్ళాను. హాలు చేరుకునేసరికి న్యూస్ రీలు ప్రారంభమైంది. చెవులు మాటల్ని, పాటల్ని వింటూనేవున్నా, కండ్లు తెరపైన బొమ్మల్నీ చూస్తూనేవున్నా మనసు మాత్రం మోహనరావును వెంటాడుతోంది.

అతడెక్కడికి పోయినట్టు? ఎప్పుడు వస్తాడు? కొంపతీసి ఇక రానే రాడా? రాకపోతే సుందరమ్మక్క గతి ఏమిటి?...

ఇంటర్వెల్లో దీపాలు వెలగ్గానే, అప్పటికప్పుడే నా తలపైన కూచుంటున్న నిద్రాదేవిని మరికొంతసేపు దూరంగా సాగనంపాలనుకొని తాంబూల సేవనకోసం టీ స్టాల్ వైపు వెళ్తూ, ఫస్టుక్లాసు టిక్కట్ల వాళ్ళు కూచొనే సోఫాలవైపు చూడ్డం తటస్థించి వాటిలో ఒకదాన్లో ఆదిశేషునిపైన శ్రీమన్నారాయణమూర్తిలా పవ్వళించివున్న మోహనరావుగారిని చూచి నోట మాటరాక నిశ్చేష్టుడినై నిలిచి పోయాను. అతడు నన్ను చూడ్డంలేదు. సిగరెట్టు పొగతో నృత్యాలు చేయిస్తూ నాబోటి అజ్ఞాని ఇది అది అని చెప్పలేని అనిర్వచ నీయానందంలో దేన్లోనో లీనమైవున్నాడు! నేను తలుపుదాకా వెళ్ళి 'ఏమండోయ్' అని పిలిచాను. అతడు నన్ను చూచి ఉలిక్కిపడి, మళ్ళీ అంతలోనే తమాయించుకొని అన్నెమూ పున్నెమూ ఎరుగని అమాయకుడులా "ఏమిట్రా" అన్నాడు నెమ్మదిగా! "కొంచెం దయచేసి ఇక్కడికి వస్తారా?" అన్నాను. అతడు తక్షణం పైకిలేచి గడపదగ్గరికి వచ్చి 'అబ్బబ్బ, ఎంత చలిగా వుందిరా' అన్నాడు, అంత చలిగా వుండడానికి నేనే కారణమైనట్టు! అందు కేమనాలో నాకు తోచలేదు. తరువాత అతడు 'టీ త్రాగేసి వద్దాంరా' అని ముందు నడిచాడు. అతడు కనపడితే నిలువునా నీరైపోయేట్టు దబాయించా లనుకున్నాను నేను, కానీ కనపడేసరికి మాట నోటిని పెకలించుకొని బయటకు రావడంలేదు. టీ త్రాగడం ముగించి మళ్లీ అతడే మాట్లాడించాడు 'మీ అక్కయ్య ఎలావుందిరా' అని.

ఇంతసేపటికి దొరికిందిరా అవకాశం అనుకొని "ఏం? ఆమె విరహవేదనతో కృంగి కృశించిపోతోందనుకుంటున్నావా? అదంతా ఏమీలేదు. హాయిగా వుంది. ఆనందంగా వుంది" అనేశాను. మోహనరావు పగలబడి నవ్వి "అంతకోపం వస్తుందేమిట్రా నీకు? ఒకవేళ ఆమె విరహవేదనా దోదూయమాన మానసయై బాధపడుతుంటే పూర్వమెప్పుడో ఒక యక్షుడు మేఘంతో చెప్పిపంపినట్టు నేను నీద్వారా మీ అక్కయ్యకు పంపించాలనుకుంటున్నాను ఒక సందేశం" అన్నాడు. "నీ సందేశాలు, గిందేశాలు అనవసరం. ఆమె రేపో ఎల్లుండో పుట్టింటికి వెళ్లిపోవాలనుకుంటున్నది" అన్నాను. "అలా అనుకుంటున్నదని నీకెలా తెలుసు?" అన్నాడతడు. "ఆమే నాతో అన్నది" అన్నాను. "అంటుంది గానీ వెళ్ళదు" అని మళ్ళీ షో ప్రారంభం కావడంచేత మోహనరావు విసవిస నడిచిపోయాడు థియేటర్ వైపు.

సినిమా చూస్తున్నానుగానీ ఈసారి నాకు మాటలు కూడా వినపడ్డంలేదు. "అంటుంగని కానీ వెళ్ళదు" అన్న మోహనరావు మాటే నా చెవుల్లో మార్మోగుతోంది. మేరువు తలక్రిందైనా

తనమాటకు తిరుగులేనంత ధీమా వున్నదా మాటలో. తాను పంపకపోయినట్టయితే తన భార్య పుట్టింటికైనా పోలేని అసమర్థురాలని ఈ పెద్దమనిషి ఉద్దేశం? సినిమా ఐపోగానే అతడు బుద్ధి తెచ్చుకొని నాతో కూడా ఇంటికివస్తే సరేసరి, లేకుంటే ఏలాగైనాసరే సుందరమ్మక్కను పుట్టింటికి పంపేయాలని నేను దృఢ నిశ్చయం చేసుకున్నాను.

ఆరాత్రి నాతల్లో రైళ్ళు పరుగెత్తినాయ్. సుందరమ్మక్క తాను పుట్టింటికి వెళ్లిపోదలచుకున్నట్టు నాతో చెప్పలేదనుకోండి. అది నేను స్వయంగా కల్పించి చెప్పిన మాటే. ఐతేమాత్రం? తాను భార్యమీద చూపుతున్న నిరాదరణకు కినుక వహించి ఆమె పుట్టింటికి వెళ్లిపోబోతుందని తెలిసినప్పుడు, ఇసుమంత గాబరా ఐనా పడకపోవడం అలావుండగా, షో ఐపోయేంతవరకూ హాల్లోకూచుంటే తరువాత నన్ను వదిలించుకోవడం తనతరం కాదనుకొని షో జరుగుతూండగానే పలాయనం చిత్తగించిన మోహనరావును ఏంచేస్తే తీరుతుంది? తర తరాలుగా పురుషుడు స్త్రీపైన చూపుతున్న నిరాదరణకు, నిర్లక్ష్యానికి ఈ మోహనరావు చెయిదం ప్రత్యక్ష నిదర్శనం కాదా? ఇతనికి ఒక గుణపాఠం నేర్పాలి, నేర్పి తీరాలి అని నా అంతరాత్మ ఘోషించింది.

మరునాడు భళ్ళున తెల్లవారకముందే పక్కింటికి వెళ్ళాను. సుందరమ్మక్క హాల్లో స్తంభానికానుకొని అవనతముఖియై కూచొనివుంది. ఆమెను చూస్తుంటే అశోక వృక్షం క్రింద సీతాదేవిని చూచినట్టుంది! ఖయస్‌ను వదిలిపోతున్న లైలాను చూచినట్టుంది! నన్ను చూడగానే ఆమె నాకోసమే ఎదురుచూస్తున్నదానిలా 'రా తమ్ముడూ!! కూచో" అన్నది. నేను ఈజీచేర్‌పై కూచుంటూ "నిన్న ఆఫీసుకు వెళ్ళానక్కయ్యా!" అన్నాను. గొంతుక తడబడుతుండగా "పిలుచుక రాలేక పోయావా" అన్నదామె. "అతడక్కడ వుండి వుంటే పిలవడమే కాదక్కయ్యా బరబరా ఈడ్చుకొనివచ్చి నీముందరతోసి వుండేవాణ్ణి! ఆఫీసుకు ఒక నెల సెలవు పెట్టేశాట్ట! ఎంతో వాకబు చేశానుగానీ అతడెక్కడికి వెళ్ళాడో తెలియలేదు" అన్నాను. ఈ వార్తను వినగానే ఆమె ముఖాన్ని గోడవైపుకి త్రిప్పుకొన్నది. తన విశాల నయనాల్లో నుంచీ కన్నీటి జలపాతాలు క్రిందికి దూకడం నేను చూడలేదని ఆమె ఉద్దేశమేమొ!

ఇదే అదను, నీ పథకాన్ని అమల్లో పెట్టవోయ్ అన్నది నా అంతరాత్మ! ప్రారంభించాను. "చూచావా అక్కయ్యా! అతడెంతపని చేశాడో ఈలా అతడెందుకు చేశాడనుకొన్నావ్, నిన్ను సాధించాలని. మానవజాతి చరిత్రలో పురుషుణ్ణి స్త్రీ సాధించిన ఘట్టాలున్నాయిగానీ, స్త్రీని పురుషుడు సాధించిన ఘట్టాలు ఇంతవరకూ లేవు, ఇక వుండబోవు. నువ్వు కొంచెం గుండె నిబ్బరంచేసుకొని మీ పుట్టింటికి వెళ్లిపో? అతడు

తనంతటతానే అక్కడికి వచ్చి నిన్ను రమ్మని వేడుకోకపోతే నాపేరు మారు పేరు పెట్టు" అన్నాను. నా మాటలు విన్నంతసేపూ విని ఆమె "అక్కడికి నేనొక్క దాన్నే ఏముఖం పెట్టుకొని వెళ్లను తమ్ముడూ? నేనెప్పుడూ అలా వెళ్ళిందిలేదు, ఇప్పుడసలే పోలేను" అన్నది– గద్గదమైన కంఠంతో, నాహితబోధ మహాబధిరునికి శంఖారావంలా ఆమెదగ్గర వమ్మైపోగానే, "ఛత్! ఈ ఆలూ మొగుళ్ళ వ్యవహారాల్లో జోక్యం కలుగజేసుకోవడం మన పొరబాటు. వీళ్లేం మనం చెబుతే వినేవాళ్లా?" అనుకొని "సరే, నేను వస్తా నక్కయ్యా!" అని అక్కడి నుంచీ బిరబిరా వచ్చేశాను.

ఆరోజు సాయంత్రం సూర్యుని స్వర్ణ కాంతులు మాఇంటి అరుగుమీద పడుతుంటే వెచ్చగా వుంటుందని అక్కడ కూచొని చదువుకుంటున్నా. అనసూయ స్కూలు నుంచీ పరుగెత్తుకుంటూ వస్తున్నది. దాని గస, బుస చూచి "ఏమిటే నీ రభస?" అన్నాను. అది తన బ్యాగులో నుంచీ నాలుగైదు కొత్త రిబ్బన్లు, రెండుమూడు రబ్బరు బెలూన్లు పైకి తీసి "చూచావా బావా! మానాన్న కొని ఇచ్చాడు" అన్నది. "ఎక్కడున్నాడే మీ నాన్నా?" అన్నాను ఆశ్చర్యంగా. అది నా ప్రశ్నకు బదులు చెప్పకుండా "ఇవ్వేనా? ఇంకా ఎన్నో తీసిచ్చాడు. ఎన్ని గులాబీ పూలను కొన్నావ్? ఒక్కొక్కటీ ఇంతింత పెద్దది" అంటూ తుర్రున వాళ్లింట్లోకి పారిపోయింది. నేను దానివెంట పడ్డాను. సుందరమ్మక్క రిబ్బన్లను, బెలూన్లను, రోజాపువ్వుల్ని చూచి విస్తుపోయినా, నేనక్కడ ఉండడం మూలాన కూతురితో మాట్లాడ లేకపోతోంది. అందువల్ల నేనే కలగజేసుకొని అనసూయను 'అసలు కథేమిటే' అని అడిగాను.

అనసూయ స్కూలునుంచీ వస్తుండగా టౌన్‌హాలు ముందర వేపచెట్టు క్రింద నిలుచొని వుండి మోహనరావు దాన్ని పిలచి, వరుసగా అది కోరిన వస్తువులు కొనిచ్చి తనంతకు తానే రోజాపువుల్ని కూడా తీసి బ్యాగ్‌లో పోశాడట. తరువాత నేమొ అనసూయ "రా నాన్నా! అమ్మ నీకోసం బెంగపెట్టుకొంది" అని పిలవగా అతడు "అమ్మో! మీ అమ్మంటే సామాన్యమైందనుకొన్నావా? కొట్లాడి నన్ను ఇంట్లోనుంచీ తరిమేసింది గదా! ఇక నేను ఏముఖం పెట్టుకొని ఆ ఇంటికి రాను? నేను ఒక మంచి బంగళాకొని అందులో వుండబోతున్నాను. నువ్వు నాతో కూడా వుంటావా? మీ అమ్మదగ్గరే వుంటావా!" అని అడిగాడట! "అమ్మైతే ఏమీ కొనివ్వదు. నేను నీదగ్గర్నే వుంటాను నాన్నా" అన్నదట అనసూయ! "సరే, ఇప్పటికి నువ్వు వెళ్ళిపో, బంగళా కొనగానే నా వెంట వచ్చేద్దువుగాని" అని మోహనరావు పెద్దబజారులోబడి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయాడట.

ఈ కథనాన్ని వినిపించిన అనసూయతో "ఆ తండ్రికి తగిన కూతురివేలే నువ్వు" అని సుందరమ్మక్క వైపు చూచాను. ఆమె రోజాపువ్వుల్ని ఒక్కొక్కటిగా తీసి వారగా

పెడుతున్నది. ఆమె నేడైనా మాట్లాడించాలనుకొని "ఎన్ని పువ్వులున్నాయక్కయ్యా?" అన్నాను. ఆమె పువ్వులన్నింటినీ ఒక కుప్పగా పెట్టి టకీమని సమాధానం చెప్పింది "ఇరవై తొమ్మిదీ" అని!

ఫేషన్లు ముదిరిపోయిన ఈ కాలంలో ఆడవాళ్ళు తల్లో ఒకటి రెండు గులాబీల కంటే ఎక్కువ పెట్టుకోరుగదా, ఈ ప్రబుద్ధుడు ఎందుకని ఇన్ని పూలుతీసి పంపాడో అని నేను విస్తుపోతూ ఈజీచేర్లో వాలిపోయాను. ఐదు నిమిషాలు మౌనంతో గడచిపోయిన తరువాత సుందరమ్మక్క "ఈ దినం నాపుట్టిన రోజు తమ్ముడూ" అన్నది మెల్లగా. నేను లేచి నిటారుగా కూచొని "ఎన్నో ఏడు పెట్టిందేమిటి?" అని అడిగాను. "నిన్నటితో ఇరవై ఎనిమిది పూర్తై ఈరోజు ఇరవైతొమ్మిదో ఏడు ప్రారంభమైంది" అన్నదామె!

◆ ◆ ◆

కాకినాడలో మాదగ్గర బంధువుల ఇంట్లో పెళ్లయితే దానికి వెళ్లి పదిరోజుల తర్వాత ఇంటికి తిరిగి వచ్చాము నేనూ, మా అమ్మ. వచ్చేసరికి పక్కింట్లో ఎవరో కొత్త వాళ్లు కాపురమున్నారు! మోహనరావు గారి కుటుంబం ఏమైపోయిందని ఇరుగు పొరుగువాళ్ళని విచారించాను. ఐదారు రోజుల క్రితం ఒక జట్కావచ్చి ఆ ఇంటిముందర నిలవగా సుందరమ్మక్క అనసూయతో సహా అందులో వెళ్ళిపోయిందట! మళ్ళీ మోహనరావు వచ్చి ఒకలారీ నిండుకు సామాన్లు భర్తీచేసుకొని ఇంటిని ఖాళీచేసి వెళ్లిపోతూ ఎవరో అడగ్గా తాను గాంధీ రోడ్డులో ఒక కొత్త ఇంటినికొన్నట్టు అందులో కాపుర ముండబోతున్నట్టు చెప్పాడట.

ఆరోజు సాయంత్రం మోహనరావు మా యింటికి వచ్చి "ఒకసారి మా ఇంటికి వస్తావుట్రా? ఊరినుంచి రాగానే నిన్ను మీ అక్క పిలుచుక రమ్మంది" అన్నాడు. "రానుపో" అన్నాను కోపంగా! ఇక్కడ నాకు కోపం రావలసిన ప్రమేయమేమిటో స్పష్టంగా నాకే తెలియలేదు! మోహనరావు నవ్వి "మేము మీ ప్రక్క ఇంట్లో నుంచీ వెళ్ళిపోయినందుకు నీకు కోపంగా వుందా? ఐతే ఆకోపాన్ని నువ్వు చూపవలసింది నాపైన కాదు, మీ అక్కపైన. ఈ ఇంటిని ఖాళీచేయడానికి, ఆ ఇంటిని కొనడానికి అదే కారణం" అన్నాడు. 'కొంచెం వివరించి చెప్పుబావా! మీ కలహాలకు మూలకారణమేమిటో నాకు తలకొట్టుకొన్నా తెలియడంలేదు" అని బ్రతిమాలుకొన్నాను.

దాదాపు ఏడెనిమిదేండ్ల నుంచీ సుందరమ్మక్క ఇంటిని కొనాలని మోహనరావుతో పోరుతోందట. ప్రతినెలా ముప్పై రూపాయలవంతున సంవత్సరానికి మూడువందల

అరవైరూపాయలు అద్దె చెల్లించడంకన్నా ఒకే సారిగా ఏడెనిమిదివేల రూపాయలతో ఒక ఇల్లు కొనేస్తే ఆడబ్బు అదా కావడమేగాక ఇల్లు స్థిరాస్తిగా మిగిలిపోతుందని ఆమె వాదనట. ఐతే ఒక్కసారిగా అంత పెద్దమొత్తం ఎక్కడినుంచీ తేను అని మోహనరావు కొంతకాలం ఊరుకోగా అతని పిత్రార్జితమైన భూమిలో కొంతకు కొంత తెగనమ్మైనా ఇంటిని కొనవలసిందేనని సుందరమ్మక్క పట్టుబట్టిందట. ఆభూమి అనేది ఉన్నదే తప్పా, అది మెట్టకావడంవల్లా వర్షాలు శూన్యమై అందునుంచీ ఒక్కదమ్మిడీ ఆదాయమైనా రాకపోవడంవల్లా ఆమెవాదన సబబే అనిపించినా మోహనరావుకు తన తాత ముత్తాతలు సంపాదించిన ఆస్తిని అమ్మడానికి ఇష్టం ఉండేదికాదట. "మగవాళ్ళకు ఇష్టమైనా, అయిష్టమైనా కడకు ఆడవాళ్ళ పంతమే గదా నెరవేరేది" అంటూ ముగించాడు మోహనరావు.

"ఇంతకూ నువ్వు ఆనాటి రాత్రి ఇంట్లో నుంచీ ఎందుకు వెళ్ళిపోయావో తప్పా మిగతా విషయాలన్నీ చెప్పావు" అన్నాను. "వెళ్ళిపోవడానికి ప్రత్యేకమైన కారణం వున్నది. ఇంటిని కొనడమా, కొనకపోవడమా అన్న విషయంపై మాటలు పెరిగి నేను తింటూవున్న అన్నం కూడా విడిచి పెట్టేసి వీధి అరుగుపైన పడుకొన్నాను. నువ్వు నన్ను మాట్లాడించినప్పుడు కూడా నే నింట్లో నుంచీ వెళ్ళిపోదలచుకోలేదు. అర్ధరాత్రి వరకూ అక్కడే పడుకొన్నా. మీ అక్కయ్య లోపలికిరమ్మని పిలిచింది కాదు. సరే, ఇక ఇంటిని కొనేదాకా ఈ ఇంటి గుమ్మమైనా తొక్కగూడదని వెళ్ళిపోయాను" అన్నాడతడు.

"అబ్బో! మా సుందరమ్మక్క పైకి అమాయకురాల్లాగే వున్నా నిజానికి మహా ఘటికురాలల్లే వుండే బావా!" అన్నాను. "ఆ విషయం నీకిప్పటికైనా తెలిసినందుకు సంతోషం. 'ఒక్కొక తరి జవరాండ్రు కటారి కత్తియల్' రా బాబూ' అన్నాడు మా మోహనరావు బావ!

(ఆంధ్రపత్రిక - సచిత్రవార పత్రిక) 6, 12-5-63

❀ ❀ ❀